

۱- حق النفس چیست؟

۲- چند مثال برای حق النفس بنویسید؟

۳- حق الله چیست؟ مثال‌هایی بنویسید؟

۴- حق الناس چیست؟ مثال‌هایی بنویسید؟

حقوق سه‌گانه

به کارهایی که در طول یک شبانه‌روز انجام می‌دهیم، فکر کنیم:

۱- غذا می‌خوریم،

۲- برای نماز به مسجد می‌رویم،

۳- برای سوار شدن به اتوبوس در صف می‌ایستیم.

اگر کمی دقت کنیم می‌بینیم بعضی از کارهایی که ما هر روز و شب انجام می‌دهیم برای این است که خودمان سالم بمانیم و بتوانیم از هر نظر رشد خوبی داشته باشیم. به این کارها حق النفس گفته می‌شود. (غذا خوردن، استراحت کردن، مسواک زدن و مطالعه کردن از این کارها هستند). توجه به حق النفس یکی از مهم‌ترین وظایفی است که خداوند به عهده هر یک از ما قرار داده است.

بعضی کارهای دیگر را برای این انجام می‌دهیم که دستور خداوند را اطاعت کنیم. به این کارها حق الله گفته می‌شود. نماز خواندن، امر به معروف و دوری از گناهان از این گروه‌اند.

بخش دیگری از کارها، وظیفه‌های ما نسبت به دیگران است. ما موظفیم به نیازمندان کمک کنیم، دیگران را آزار ندهیم، حق دیگران را رعایت کنیم و به کسی ظلم نکنیم. به این وظایف حق الناس گفته می‌شود.

فعالیت کلاسی

۱- به نمونه‌ها توجه کنید و بنویسید

همان طور که در درس «آفت های زبان» دیدیم، دروغ گفتن، غیبت کردن و ناسزا گفتن از گناهانی بود که انسان نسبت به دیگران انجام می دهد و در واقع با این کار به آنها ظلم می کند. با دروغ گفتن سخن غیر واقعی درباره کسی گفته می شود، با غیبت کردن چهره یک انسان پیش دیگران تخریب می شود، و با فحش دادن شخصیت فردی نزد دیگران تحقیر می شود و همه اینها نمونه های ظلم در حق سایر مردم است؛ بنابراین **حَقَّ النَّاسِ** فقط در حقوق مالی مردم نیست؛ بلکه حفظ آبرو، اسرار و شخصیت آنان نیز جزء **حَقَّ النَّاسِ** است. ۶

۷ دامنه حقوق دیگران آن قدر گسترده است که گاهی اوقات انسان ها با انجام بعضی کارها بدون اینکه خودشان توجه داشته باشند، حقوق عده زیادی از مردم را از بین می برند و در روز قیامت ناگهان با جمعیت بسیار زیادی از طلبکاران روبه رو می شوند. ۷

مثلاً کسی را تصور کنید که آتشی را در جنگل روشن می کند و هنگام رفتن، آن را خاموش نمی کند و همین بی توجهی او باعث آتش گرفتن بخش وسیعی از جنگل می شود. به نظر شما آیا این فرد در برابر تمام کسانی که به خاطر بی توجهی او از هوای پاک محروم شده اند، مسئول نیست؟
آیا کسی که با ریختن مواد سمی در رودخانه ها آب های عمومی را آلوده می کند، در برابر مردم مسئول نیست؟

پیامبر اکرم ﷺ به این گونه افراد فرمود:

۸ از رحمت خدا دور است کسی که توقف گاه ها و استراحتگاه های

عمومی را آلوده کند و [همچنین] کسی که راه عبور مردم را سد کند.

همین طور که می بینید چیزهایی وجود دارد که همه مردم حق دارند از آنها بهره مند شوند؛ جنگل ها، رودخانه ها، دریاها، فضاها، سبزه ها و کوه ها نمونه هایی از این اموال عمومی اند که خداوند مهربان آنها را برای استفاده همه مخلوقات آفریده است.

۹ دین اسلام نه تنها به همه مسلمانان سفارش می کند در حفظ محیط زیست کوشا باشند؛ بلکه کمک به رشد و حفاظت از این نعمت های الهی را در ردیف عبادات می شمارد. ۱۱

بیشتر بدانیم ۹ **نظر اسلام درباره حفاظت از محیط زیست چیست؟**
حواش حتی به صدای ماشین هم بود!

خانه اش در انتهای یک کوچه فرعی بود. شب ها که دیروقت از محل کار به خانه باز می گشت، ماشین را سر کوچه خاموش می کرد و تا انتهای کوچه هل می داد، تا نکند صدای آن مزاحمت برای همسایه ها باشد. صبح زود هم که از خانه بیرون می زد، ماجرأ همین بود: ماشین را تا سر کوچه هل می داد.

خاطره ای از شهید یوسف کلاهدوز

نمونه های از ظلم در حق مردم را ببینید؟

۴ آیا حق الناس فقط در امور مالی است؟

۷ آیا همه ما حاضر حقوق مردم ضایع می شود؟

۸ پیامبر درباره ی کارهای طبیعت چه فرموده؟